Ankenævnet for Forsikring

Den 20. april 2016 blev i sag nr. 88712:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

Tryg Forsikring A/S
Klausdalsbrovej 601
2750 Ballerup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har retshjælpsforsikring i tilknytning til en husejerforsikring hos Tryg Forsikring A/S. Han klager over, at selskabet har afvist at meddele forhåndstilsagn om retshjælpsdækning til en påtænkt retssag mod en entreprenør, der har lagt nyt tag på hans hus.

Selskabet har afvist at meddele forhåndstilsagn om retshjælpsdækning med henvisning til, at der ikke er rimelig grund til at føre den påtænkte retssag, idet klagerens mangelskrav har været behandlet af Håndværkets Ankenævn.

Håndværkets Ankenævn har ved kendelse af 23/3 2015 taget stilling til mangelsspørgsmålet. Håndværkets Ankenævn gav klageren medhold i 5 ud af 6 klagepunkter og fandt, at entreprenøren skulle have mulighed for uden beregning at afhjælpe de fejl og mangler, en sagkyndig udmeldt af nævnet havde konstateret, alternativt betale i alt 72.500 kr. inkl. moms. Entreprenøren har opfyldt nævnets afgørelse ved kontant betaling til klageren.

Klageren har til støtte for sit krav om retshjælpsdækning anført, at kendelsen fra Håndværkets Ankenævn bygger på en fejlbehæftet sagkyndig erklæring. Klageren vil under retssagen kræve, at håndværkeren tilbagebetaler den fulde entreprisesum og henviser til en sagkyndig erklæring af 24/10 2014, han selv har fået udarbejdet.

Klageren har i klageskemaet af 18/11 2015 anført:

"**Sagsfremstilling**
Jeg fik i sommeren 2014 renoveret taget på mit hus. Prisen blev aftalt til 130.000 kr.

Efter tømmeren i flere omgang havde erklæret arbejdet for færdig, fik jeg udarbejdet et nota om renoveringen af … fra [byggesagkyndigt firma] . Notaet anbefalede, at taget blev lagt om p.g.a. ringe håndværksmæssig udførsel. Faktisk fortalte … mig, at de på [firmaets] kontor var enige om, at det var en af de dårligste udførte tagrenoveringer, som de havde set!

Jeg klagede derefter til Håndværkets Ankenævn, der tilkendte mig et nedslag i prisen på 72.000 kr, hvilket var en ordret efterlevelse af den rapport, som Ankenævn fik udarbejdet. Jeg er imidlertid ikke tilfreds med grundigheden i denne rapport, f.eks. har Ankenævnets sagkyndige kun beset loftet stående halvt oppe på stigen til loftet; der er ikke taget hensyn til de fotos af detaljer, som jeg har taget under arbejdets udførsel, og som nu er skjulte; flere af mine klagepunkter er ikke nævnt i rapporten.

Håndværkets Ankenævn vil ikke konkret uddybe deres sagshandling; men det er mit indtryk at de tilsyneladende tager meget hensyn til 'Håndværkeren'.

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?
Retshjælp til at føre et civilt søgmål om fuld tilbagebetaling af mine udgifter i.f.m. renoveringen."

Selskabet har i brev af 21/12 2015 til nævnet bl.a. anført:

"**Håndværkets Ankenævn**
…
Håndværkets Ankenævn har ved sin behandling af sagen været i besiddelse af rapporten fra vores kundes rådgiver, ligesom det formodes, at Håndværkets Ankenævn har været i besiddelse af vores kundes billeder og klagepunkter. Rapporten fra vores kundes rådgiver, billederne samt de fremlagte klagepunkter og redegørelser i sagen og det foretagne syn og skøn, har således været anvendt som en del af grundlaget for afgørelsen i sagen.

Håndværkets Ankenævn har dermed, også på baggrund af blandt andet rapporten fra vores kundes rådgiver, billeder og vores kundes klagepunkter og redegørelser, vurderet, at erstatningen kunne fastsættes til 72.500 kr.

Vores afgørelse i sagen
Der er ikke fremkommet nye oplysninger i sagen eller yderligere erklæringer fra fagkyndige, som underbygger vores kundes påstand om, at kendelsen fra Håndværkets Ankenævn er forkert. Der er således ikke fremkommet nye oplysninger, der sandsynliggør, at vores kunde - i forbindelse med en isoleret bevisoptagelse eller et civilt søgsmål -, har udsigt til at få ændret Håndværkets Ankenævnets afgørelse.

Vi kan derfor fortsat ikke tilbyde dækning af omkostninger til en isoleret bevisoptagelse eller anlæggelse af et civilretligt søgsmål, idet vi ikke finder, at omkostningerne vil blive afholdt med rimelig grund, jf. forsikringsbetingelsernes § 2 stk. 3 og § 5 stk. 1.

Jeg skal gøre opmærksom på, at bevisbyrden efter Ankenævnet for Forsikrings praksis vender i denne type sager således, at det er vores kunde, der skal godtgøre sagens rimelighed, se Wiisbye i 'Retshjælpsforsikringen' s. 228. Til orientering vedlægges endvidere kopi af siderne 329 til 335 i Michael S. Wiisbyes 'Retshjælpsforsikringen' vedrørende spørgsmålet om retshjælpsdækning til sager afgjort af klagenævn.

Det er yderligere vores opfattelse, at hvis Håndværkets Ankenævn havde vurderet, at sagen ikke kunne bedømmes af nævnet, ville sagen være blevet afvist med henvisning til vedtægterne for nævnet under § 3 stk. 3.

Jeg vedhæfter ankenævnsafgørelsen 86.089, hvor Ankenævnet for Forsikring i en tidligere afgørelse, havde taget stilling til selskabets erstatningsopgørelse, og henset til, at der ikke var kommet nye oplysninger i sagen, fandt Ankenævnet for Forsikring ikke, at der var rimelig grund til at fore en sag i mod selskabet. Tilsvarende gør sig gældende 85.267, som også vedlægges.

Vi fastholder på baggrund af ovenstående vores afgørelse i sagen."

Klageren har heroverfor i mail af 6/1 2016 til nævnet bemærket:

"Jeg vil gerne knytte følgende kommentarer til Tryg Forsikrings svar:

- Tryg Forsikring lægger vægt på, at der ikke er 'nyt i sagen', og jeg derfor ikke kan tilkendes retshjælpsdækning af Ankenævnet for Forsikring. Jeg mener, at hvis der var nyt i sagen, så ville jeg kunne anlægge en ny sag ved Håndværkets Ankenævn, og Tryg Forsikring kunne vel retfærdigvis så kræve, at jeg først anvendte denne mulighed.

- Tryg Forsikring definerer 'nyt i sagen', som 'yderligere erklæringer fra fagkyndige'. Men jeg har jo en erklæring fra et større velrenommeret firma for byggesagkyndige, hvor et lokalkontor udtaler, at min tagrenovering er, citat, 'noget af det værste de har set'. Jeg ser ingen grund til at spilde flere ressourcer på erklæringer fra fagkyndige før et eventuel evt. civilt søgsmål.

- Tryg Forsikring skriver, at, citat, '..rapporten fra kundens rådgiver, (kundens) billederne.. .har været anvendt som grundlaget for (Håndværkets Ankenævns) afgørelse...' Dette er faktuelt forkert ifølge Håndværkets Ankenævnets synsmand. Håndværkets Ankenævnets afgørelser foregår mundtligt ved fremlæggelse fra Ankenævnets formand, og uden referat af begrundelse, vægtning af argumenter eller hvilke dokumenter der tages hensyn til. Trods indsigelse har det således ikke mulig for mig at få andet at vide, end at Håndværkets Ankenævn har fuldt deres synsmands indstilling. Selv åbenlyse mangler i rapporten fra Håndværkets Ankenævns synsmand, har jeg ikke fået nogen fornuftig reaktion på. Jeg har klaget til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen over de uklare præmisser for Håndværkets Ankenævnets kendelser, uden at dette (se evt. vedhæftede svar fra Styrelsen) har fået anden konsekvens, end at jeg fortsat er betænkelig ved Håndværkets Ankenævn's virke."

Selskabet har ved mail af 26/1 2016 til nævnet hertil anført:

"Følgende fremgår af Håndværkets Ankenævn hjemmeside:

Hvordan arbejder Håndværkets ankenævn?

Sagsbehandlingen ved Håndværkets Ankenævn er skriftlig. Sekretariatet står for forberedelsen af sagen, inden nævnet behandler den på et møde. Begge parter bliver løbende holdt orienteret om sagen og har mulighed for at kommentere modpartens oplysninger, den sagkyndige erklæring, eller fremkomme med øvrige bemærkninger.

Når sagen er oplyst, og parterne er hørt, er sagen klar til nævnsmøde. Nævnet får forelagt samtlige bilag i sagen (min understregning) og træffer afgørelse på det skriftlige grundlag. Parterne er ikke til stede under nævnsmødet.

Når nævnet har truffet afgørelse vedrørende selve sagen, træffer det afgørelse vedrørende sagens omkostninger. Herefter bliver der udarbejdet en kendelse i sagen, som sagens parter får tilsendt inden for ca. 14 dage efter nævnsmødet.

Vi er således ikke enige i, at nævnet, som altid sammensættes af en landsretsdommer eller en byretsdommer og nævnsmedlemmer fra henholdsvis forbrugerside og erhvervsside, ikke alle har fået forelagt alle sagens bilag til gennemgang, inden der træffes en afgørelse af nævnet. Nævnsmedlemmerne får fremsendt alle sagens bilag til læsning og gennemgang inden nævnsmødet, hvorfor det ikke er korrekt, når vores kunde oplyser, at sagen alene fremlægges mundtligt af nævnets formand."

Klageren har i mail af 28/1 2016 til nævnet heroverfor anført:

"Tryg Forsikring fabulerer i mailen af 26.01.2016, at jeg skulle have oplyst, citat, 'at sagen (ved - nævnsmødet) *alene fremlægges mundtligt af* (Håndværkets Anke-) *nævnets formand*'. Som man kan se i nedenstående mail, så har dette aldrig været min påstand.

Derimod mener jeg fortsat, at Håndværkets Ankenævns **afgørelse** i min sag kun har taget hensyn til deres egen synsmands mangelfulde rapport. Dette understøttes, udover af mit referat af synmandens mundtlige udsagn, bl.a. af følgende citater fra de vedhæftede filer:

Fra Håndværkets Ankenævnets afgørelse,
'Formanden forlagde sagen'
'Nævnet har alene taget stilling til de klagepunkter, som fremgår af den sagkyndige erklæring.'

Fra Håndværkets Ankenævnets synmands, … , kommentar til de manglende punkter i hans rapport:
'..den sagkyndige (bruger) kun billeder fra sine egne iagttagelser..'

'Med hensyn til besigtigelse af loftet er det korrekt den sagkyndige alene besigtigede loftet stående fra en stige'

'Skævhed i rygning.
Der blev på besigtigelsestidspunktet nævnt det alene var de punker der er fremlagt for ankenævnet den sagkyndige skal tage stilling til' (??)

Afgørelsen fra Håndværkets Ankenævn medtager således ikke en mængde forhold, som f.eks. skjulte fejl, undertagets oplægning, hævningen aftaget, skævheden i rygning, gangbroens isolering og evt, hævning m.m.

Hvis Tryg Forsikring havde forspurgt Håndværkets Ankenævn om yderligere indsigt i Nævnets afgørelse, så havde de måske stået tilbage med samme løsning som jeg: Anlæg et civil søgsmål."

Af den af klageren indhentede byggetekniske rapport dateret den 24/10 2014 fremgår bl.a.:

"**Tagkonstruktion**
Der er selvsagt begrænset hvor meget vi kan udtale os om selve tagkonstruktionen, idet store dele af denne er skjult under tagbelægningen. Tagkonstruktionen er kun besigtiget oppe fra tagrummet, og så ellers på bygherres egne billeder.

Hævning af tagkonstruktionen til efterisolering
Man har hævet tagspærene med ca. 11 cm for at gøre plads til mere isolering. Denne forøgelse er lavet ved at montere lægter direkte oven på de eksisterende spær. Men ikke alle steder på samme måde. Nogle steder ligger der lægter på tværs af de eksist. med nye lægter ovenpå. Andre steder har lagt en lægte ned på den flade side, og så en lægte ovenpå igen på højkant - langs med spærene.
Konstruktionen vurderes til generelt at være sjusket udført, og der sås tvivl om tagets og dets nye 'konstruktioners' bæreevne og stabilitet. Enkelte steder i toppen, mangler der eksempelvis underlag for hævningen, og andre steder er der skruer som ikke har fået fat i de eksisterende spær.

Isolering
Om den generelle forøgelse af isolering med ca. 10 cm lever op til myndighedernes krav til efterisolering iht. Bygningsreglementets krav afsnit 7.4 med tilhørende rentabilitetsberegning er der ikke redegjort for, hverken i tilbuddet eller efterfølgende. [Vi] kender ikke til den tidligere udførte isolering.
Det er ukendt hvor meget isolering der er kommet i konstruktionerne, hhv. skunkgulv, skunkvægge og skråvægge.

Flere steder presser isoleringen så meget imod undertaget, at undertaget presses helt ud til lægterne. Dette har man så et enkelt sted forsøgt at holde nede med en træklods.

Undertag
Generelt ses der et meget sjusket oplagt undertag. Man har tilsidesat en række af anbefalinger og anvisninger vedr, udlægning af undertag som banevarer. Man følger hverken producentens anvisninger eller de generelle anvisninger som findes om emnet, (Byg Erfa mf.).
Eksempel på mangler er:
- Manglende afvanding af undertaget til tagrender over en bliktagfod
- Krøllet og sjusket oplægning
- Buler, folder og ujævnheder, samt 'kanter'
- Utætheder i undertaget ind mod kvist, ovenlysvinduer mv.
- Manglende drænrende over ovenlysvinduer
- Løsthængende mellem spær og overskudsmateriale
- Manglende ventilering af loftsrum, (at taget er diffusionsåbent er ikke ventilation)

Lægtning
Der ses flere lægter som er noget tvivlsomt fastgjort til ovenstående 'spær-lægter' og afstandslister. Lægter som kun lige når ind over afstandslisterne, og skruer eller slam som kun lige får fat i underliggende træ.

Tagbelægning
Selve tagbelægningen med Metrotile Bond Prestige plader, er lagt med en blandet kvalitet. 70-80 % af tagfladen er for så vidt okay, men rigtig mange steder er der buler og unøjagtigheder.
Men som på samme måde som med undertaget, ser man også her stort på montagevejledningen fra Metrotile.

Buler og andre skader
Der ses buler på en række tagplader. Særligt udtalt er det på taget med den lave taghældning, hvor det virker som om man har været oppe og kravle på taget. Det kan selvsagt ikke accepteres at man får et helt nyt tag, med en masse buler.
Videre ses der en del buler ved skotrender, men også hist og her midt på tagfladerne. Dette betyder bl.a. at der står blankt vand i små vandpytter på taget.

Der ses også revnet/flækket tagplader enkelte steder, bl.a. ved tagfoden. Andre steder ses der decideret huller i tagpladerne, som om man har forsøgt at sømme igennem, og så fortrudt, men uden at skifte pladen.

Overlapninger
Flere overlapninger mellem tagpladerne tander, rammer skævt på hinanden eller er ikke trukket ordentligt ned over hinanden. Ved kip på havesiden ses bl.a. den øverste række som ligger ujævnt.

Sømning
En række steder er sømmene ikke sømmet ordentligt ind. Der kan naturligvis godt accepteres enkelte fejlsømninger hist og her, men det ses en række steder, for mange steder.

Enkelte steder, eksempelvis ved kvisten og skotrenden ud mod vejen, samt på det lave tag, er der plader hvis søm ikke har fået fat i lægterne under, og derfor ligger løse.

Inddækninger
Flere inddækninger kan kritiseres pga. manglende tæthed.

Inddækningen øverst over det lave tag er løstsiddende, mangler klæber. Og i hjørnet har man forsøgt at tætne med fugebånd, som ikke er tæt ned mod tagpladerne.

Inddækningen øverst ved kvisthjørnerne vurderes at være utætte og med risiko for at fygesne kan komme ind. Videre ses der huller og åbninger ved kvisten mod vejen, der er så åbne, at der kan flyve fugle mv. ind.

Inddækninger på kvistflunker er blot ført op til siderne, og skruet fast ind i flunkerne. Der er ikke lavet nogen videre tætninger, for at holde regn ud. Videre er inddækningerne fra Metrotile skævt monteret enkelte steder, hvilket efterlader huller.
Inddækningen omkring ovenlyset er ikke tæt pga. manglende tilpasning af fygesnesbånd, og hele tætningsdugen som hører til Veluxvinduet, (samt drænrende) står i baggården, ergo er den ikke udlagt.

Skotrender
Skotrendepladerne fra samme producent er lagt op uden underlag, med et skotrendebræt - som det direkte fremgår af montagevejledningen og desuden helt normal standard.
Pladerne kan på ingen måder alene bære last på skotrenden, ved eksempelvis en besigtigelse af taget.

Tætningen af skotrenderne er ej heller udført med tætningsbånd, for at forhindre indtrængning af fygesne.

Kip og rygning
Kippen er ikke umiddelbart udført iht. producentens anvisning, og den er ikke tætnet imod slagregn og fygesne.
Rygningen er dog ikke nærmere undersøgt pga. manglende adgang til rygningen. Men forholdet bør undersøges nærmere, idet husejer har billeder af kippen, som ikke viser en korrekt montage.

Afskæringer
Flere afskæringer/afklipninger af tagpladerne er sjusket udført, skæve og kantede. Man har ej heller brugt reparationsmaling.

Træværk
Sternbrædderne på huset er ikke alle steder lavet lige godt. Flere sider er blevet udskiftet allerede, men der ses stadigvæk huller og dårlige løsninger med stumper af træ sat ind.

Tagrender
Der ses bagfald på flere af tagrendelængderne. Vandet løber væk fra tagnedløb.
På havesiden slår renden en større bule ud, ca. midt på huset.

Tagrenderne er samlet med brug af sort silikone til at tætne tagrenderne. Det formodes at dette ikke er den lim/silikone, som producenten anviser.

Flere samlinger, særligt endesamlinger er utætte. Og så er der buler enkelte steder på selve renderne.

Tagnedløb er monteret for langt ud mod hushjørnet ud mod indkørslen, og er fastgjort interimistisk på hushjørnet."

I klageskema af 2/11 2014 til Håndværkets Ankenævn har klageren bl.a. anført:

"*3.5 De konkrete klagepunkter* **Pkt. 1-5: Se evt. byggesagkyndig nota og egen liste**

I de fleste klagesager bliver der udpeget en uvildig sagkyndig, der sammen med sagens parter besigtiger det arbejde, der klages over. Du skal derfor angive de konkrete klagepunkter (fejl, mangler, skader, pris el. lign.), der skal indgå i klagen. Eventuel begrundelse for de enkelte klagepunkter kan vedlægges i et separat bilag.

1. Hævning af tagkonstruktion for at muliggøre efterisolering af stråvægge: Korrekthed holdbarhed, styrke og præcision m.m. af udførsel.
2. Oplægning af undertag: Korrekthed. præcision og tæthed. m.m.

3. Skotrender: Korrekthed, holdbarhed, tæthed, præcision m.m.

4. Opsætning af lægter og Metrotile alu-zink tagplader generelt, herunder hævning af Velux-overnlysvindue og hældning på nogle at tagplader på halvtag m.m.:
   Korrekthed, præcision, tæthed m.m.

5. Opsætning af tagrender og nedløbsrør: Korrekthed, tæthed, præcision, buler og skrammer

6. Fordelingen mellem arbejdsløn og udgifter til materialer (se evt. Tilbud/kontrakt med Renoveringshuset sammenlignet med overslag på materialer fra Metrotile) Dette klagepunkt er kun fremført mundtligt.

…

HUSK!

…

Dine egne fotos indgår normalt ikke i bedømmelsen af sagen. Derfor bedes du begrænse antallet."

Entreprenørens advokat har i brev af 9/12 2014 til Håndværkets Ankenævnt bl.a. anført:

"Indledningsvis bemærkes det, at billederne, som er gengivet i notatet fra [klagers sagkyndige], alle er kendetegnet ved at være taget om aftenen mellem arbejdsdage. Billederne dokumenterer således blot tagets tilstand på de enkelte dage, men ikke tagets endelige tilstand og udfærdigelse. ….

Det optagne billedmateriale kan derfor ikke benyttes i nærværende sag.

Når indklagede hver da afsluttede sit arbejde, gik klager rundt på taget, hvilket medførte omfattende biler i taget. Klager blev frarådet flere gange at gå på taget, men denne anvisning blev ikke fulgt."

Klageren har bestridt at have gået på taget.

Af den sagkyndige, der blev udpeget af nævnets brev af 9/1 2015 til parterne fremgår bl.a.:

"Jeg er udmeldt som sagkyndig i ovenstående klageskag ved Håndværkets Ankenævn, jf. sekretariatets brev af 8. januar 2015, som De har modtaget i kopi.

Jeg skal alene foretage en sagkyndig vurdering af det faglige i klagepunkterne.
Det hører under ankenævnets kompetence at tage stilling til, hvad der er aftalt mellem parterne.

Jeg tilkendegiver ikke min vurdering på mødet, men sender min sagkyndige erklæring til Håndværkets Ankenævn, som De derefter får i høring.

Det forventes, at besigtigelsen tager omkring 1½ time."

Klageren sendte den byggetekniske rapport af 24/10 2014, han havde indhentet og nogle fotos til den sagkyndige. Den sagkyndige henviste ham til at sende materialet til Håndværkets Ankenævn.

Håndværkets Ankenævn har i mail af 16/1 2015 til klageren hertil anført:

> "Hermed bekræftes modtagelsen af nedenstående mail. Du bedes imidlertid printe og sende de omtalte fotos med almindelig post eller indscannet i én fil. Det bemærkes, at egne fotos normalt ikke indgår i bedømmelsen af sagen, hvorfor du bedes begrænse antallet."

Klageren har i mail af 18/1 2015 til Håndværkets Ankenævn hertil anført:

> En betydelig del af det udførte arbejde er ikke længere umiddelbart synligt som følge af bl.a. skråvægge og undertag. Det vil derfor formentlig være meget vigtigt for den bygningssagkyndige at have adgang til disse fotos af det nu skjulte.
>
> Som I beder om, har jeg vedhæftet denne mail en fil med fotoene."

Af den sagkyndige erklæring af 1/2 2015 udarbejdet til brug for Håndværkets Ankenævn på baggrund af en besigtigelse den 23/1 2015 fremgår bl.a.:

> "Deltagere i mødet:
>
> Sagkyndig: ….
> Klager: …
> Indklagede: …
>
> Den sagkyndige gennemgik sagens klagepunkt med de fremmødte. Den sagkyndige orienterede om, at formålet med mødet alene er en faglig besigtigelse / vurdering af klagepunkterne. Spørgsmål om hvad der er aftalt mellem parterne hører alene under nævnets kompetence.
> …
> **Klagepunkt 1:**
> Hævning af tagkonstruktion for at muliggøre efterisolering af skråvægge. Der klages over manglende korrekthed, holdbarhed, styrke og præcision m.m. af udførelsen.
>
> **Oplyst til den sagkyndige under besigtigelsen:**
> Sagkyndige spurgte ind til dampspærre.
> Parterne var enige om at der var dampspærre i konstruktionen som var intakt fra tidligere ombygning. Klager spurgte ind til holdbarheden, når man monterer påføring på flækkede lægter.
>
> **Besigtigelse og konstatering:**
> På tagfladen mod S/Ø er på-foringen monteret direkte på spæret.
> På tagfladen mod N/V er på-foringen monteret oven på lægterne.
> Undertaget folder kraftigt, og er ikke spændt op.
> Overlapninger på undertaget er ikke afskåret.
> Der ses ingen ventilation af tagrummet.

Faglig vurdering:
Ved hævning af taget burde man have på-foret spæret ens på begge tagflader.
Det vurderes dog der ikke vil være nogen problemer med holdbarheden på de to valgte løsninger.
Der kan ses en lægte der er flækket, hvor påføringen er monteret ovenpå.
Det vurderes holdbarheden ikke er forringet, hvis påføringen fastgøres til kant på skotrende
Undertaget folder og burde være opspændt så det ligger stramt.
Undertaget fungerer her alene som kondensfang da taget i sig selv er tæt.
Metrotile kan ifølge fabrikantens anvisninger lægges fra 12° uden brug af undertag, hvis dampspærre er intakt og retningslinjerne for udluftning er fulgt, dog altid mindst 60mm luft over isoleringen.
Det vurderes arbejdet er udført sjusket, uden præcision men holdbarheden skønnes dog ikke forringet.
…
Klagepunkt 2:
Oplægning af undertag. Der klages over manglende korrekthed, præcision og tæthed m.m.

Faglig vurdering:
Er behandlet under punkt 1.

Klagepunkt 3:
Skotrender. Der klages over manglende korrekthed, holdbarhed, tæthed og præcision m.m.

Oplyst til den sagkyndige under besigtigelsen:
Indklagede oplyste skotrender er monteret så der er 20mm luft mellem træunderlaget og selve skotrenden.
…
Besigtigelse og konstatering:
Skotrende er ikke nede og ligge på træunderlaget, men svæver over underlaget.
Omkring Velux vinduet er der monteret et stykke aluminium som er sømmet ind i Velux inddækningen. Skotrende og tagrende på kviste er afsluttet mod hinanden, der ses ingen inddækning ved dette knudepunkt på kvisten.

Faglig vurdering:
Skotrender skal ligge ned på underlaget, det er ikke muligt at komme op og rense skotrender hvis der skulle ligge noget i dem, da de vil deformere ved belastning.
…
Detaljerne omkring Velux vinduet og skotrenden er ikke udført hånværksmæssigt korrekt.
…
Klagepunkt 4:
Opsætning af lægter og Metrotile alu-zink tagplader generelt, herunder hævning af Velux-ovenlysvindue og hældning på nogle af tagpladerne på halvtag .m.m. Der klages over manglende korrekthed, præcision, tæthed m.m.

Oplyst til den sagkyndige under besigtigelsen:
Klager oplyser at der ligger en inddækning fra Velux vinduet som ikke er brugt. Klager viser der er fugt på træværket omkring Velux vinduet.
Klager viser der ligger vand på tagpladerne som er monteret på halvtaget.

…

Besigtigelse og konstatering:
Halvtaget kan måles til en taghældning på ca. 6°
Der ligger vand på tagpladerne som er monteret på halvtaget.
Inddækninger på halvtaget og på kvistene er ikke klemt med en liste og slutter ikke tæt til underlaget.
Der er fuget mellem vindskeder og tag.
På kviste er inddækningerne fuget mod vinduer.
Inddækninger af vindskeder er bukket omkring vindskeder.
Der er ingen undertagskrave monteret omkring Velux vinduet.
Der står blankt van på påføringen omkring Velux Vinduet der kan måles fugt på 29%

Faglig vurdering:
Metrotile egner sig ikke til taghældninger på under 12° og deres undertag anbefales ikke til taghældninger på under 8°
Halvtaget skal derfor laves om, men ingen plader egner sig til så lav tag hældning da der vil ske en større kondensansamling på undersiden.
…
Fugten omkring Velux vinduet skønnes at komme fra kondensering, da inddækning og isolering omkring vinduet ikke er udført korrekt.
Det kan ikke udelades der er sømmet igennem, så inddækningen er blevet utæt. Dette kan passende undersøges når man skal lave nye inddækninger som er prissat under punkt 3.
…
Klagepunkt 5:
Opsætning af tagrender og nedløbsrør. Der klagers over manglende korrekthed, tæthed og præcision samt over buler og skrammer.

Oplyst til den sagkyndige under besigtigelsen:
Klager oplyste der står vand i tagrenderne.

Besigtigelse og konstatering:
Der står en smule vand i tagrenderne.
Nedløbsrør er fastgjort på hjørnet af bygningen.
Der kunne konstateres en enkelt bule i tagrende.

Faglig vurdering:
Tagrender må godt være vandrette, dermed vil der stå lidt vand tilbage i renden.
Nedløbsrør skal flyttet ind på siden af væggen så dette er fastgjort på en side og ikke på et hjørne.
Beslaget er ikke lavet til hjørnemontage.
Bule i tagrende bør kunne rettes.
…
Klagepunkt 6:
Fordelingen mellem arbejdsløn og udgifter til materialer. Der henvises til tilbud/ kontrakt med indklagede sammenlignet med overslag på materialer fra Metrotile.

Oplyst til den sagkyndige under besigtigelsen:
Klager har selv indhentet tilbud fra Metrotile på deres hjemmeside som er en del af bilag i klagesag. Klager er bekymret over, at da der p.t er betalt 70.000 kr. kan klager så opnå fulde håndværkerfradrag, når der i faktura 1360 fra renoveringshuset er specificeret materialer for 57.908,13 kr og arbejdsløn for 46.091,87 kr.

Faglig vurdering:
Det vurderes prisen på materialer er korrekt angivet.
Det vurderes der er udført arbejde for ca. 36.000 kr. + moms selv om meget skal laves om.
I de skønnede omkostninger for udbedring af mangler ligger der foruden arbejdsløn udgifter til nye materialer.
Hvad der er aftalt mellem parterne er under ankenævnets kompetence."

Klageren har i mail af 16/2 2015 til Håndværkets Ankenævn kommenteret den sagkyndige erklæring:

"**Besigtigelse af loft**
Den sagkyndige fortog besigtigelsen af loftrummet og tagets undersiden stående på en stige med overkroppen halvt oppe gennem loftlemmen, hvilket naturligvis har begrænset hans muligheder for inspektion.
Jeg opfordrer derfor Ankenævnet til at lægge vægt på det tidligere tilsendte rådgivernota af 24.10.2014 udarbejdet af syn- og skønsmand …, da dette bygger på en grundig besigtigelse foretaget fra gangbroen i loftrummet. I notatet står bla., citat:
...der sås tvivl om tagets og dets nye 'konstruktioners' bæreevne og stabilitet. Enkelte steder i toppen, mangler der eksempelvis underlag for hævningen, og andre steder er der skruer som ikke har fået fat i de eksisterende spær.
Gangbro på loft
Den sagkyndige nævnte, at der ikke må være isolering ovenpå loftets gangbro. Da der er udlagt ekstra isolering på loftet, så går jeg ud fra, at gangbroen burde være hævet i samme forbindelse.
Skævhed i rygning
Ved besigtigelsen indrømmede [entreprenøren], at specielt set fra haven, så er det tydeligt, at de Øverste plader har forskellig hældning. Dette er ikke nævnt i den sagkyndiges erklæring.
Mine fotos
Det er uklart for mig, om den sagkyndige har medtaget mine fotos i sin vurdering. F.eks. mangler jeg bl.a. bemærkninger, om:

- flere steder kort overlæg mellem undertagets banner
- nedenfor kvist mod haven er der endesamling af undertag, der ikke er foretaget over spærhoved
- lægter, der sidder fastklemt mod siden af kvist
- over skunk isolering presses undertaget flere steder mod lægterne

På denne baggrund beder jeg Ankenævnet tage det tidligere nævnte nota fra [klagers sagkyndige] med i sine overvejelser. Heri konkluderes det bl.a., citat:
...efter at have set fotodokumentation fra under selve byggeriet; måtte vi umiddelbart konstatere at omfanget og mængden af fejl og mangler sammenlagt gør, at vi anbefaler en regulær udskiftning af taget."

Den byggesagkyndige, der var udmeldt af Håndværkets Ankenævn, har i brev af 21/2 2015 til Håndværkets Ankenævn kommenteret klagerens bemærkninger således:

"**Svar på [klagerens] kommentarer.**
I brev fra Ankenævnet dateret den 19-01-2015 er der nævnt at den sagkyndige ikke må foretage destruktive indgreb i forbindelse med besigtigelsesforretningen.

Hvis klager ønsker at blotlægge steder, med henblik på at de skal indgå i den sagkyndiges besigtigelse, skal dette være foretaget inden besigtigelsen påbegyndes

Disse kriterier ligger til grund for besigtigelsen.

Besigtigelse af loft / gangbro på loft.
Med hensyn til besigtigelse af loftet er det korrekt den sagkyndige alene besigtigede loftet stående fra en stige, samt påtalte der lå isolering på gangbroen.
Det var muligt at komme op på loftet men ikke uden at gå og dermed ødelægge isoleringen.
Havde klager ryddet loftrummet og fjernet isolering var rummet blevet besigtiget.

Skævhed i rygning.
Der blev på besigtigelsestidspunktet nævnt det alene var de punker der er fremlagt for ankenævnet den sagkyndige skal tage stilling til.
Fremkommer der nye klagepunkter skal de rejses ved en ny sag.

Mine fotos.
Den sagkyndige bruger kun de fotos der bliver taget på besigtigelsestidspunktet, bruges fotos ellers for at belyse en sag skal der være enighed fra begge parter om de må indgå i den sagkyndige erklæring.
De klagepunkter som klager nævner, var ikke afdækket på besigtigelsestidspunktet.
Det var derfor ikke muligt at besigtige nævnte punkter.
Den byggesagkyndige spurgte ind til hvad grundlag … , fra [byggesagkyndigt firma] havde udarbejdet sin rådgivererklæring ud fra, klager medgav det var billeder taget af klager efter arbejdstid.

[Entreprenørens advokat] skriver i brev af 9 december 2014
Billederne dokumenterer således blot tagets tilstand de enkelte dage, men ikke tagets endelige tilstand og udfærdigelse. 'Det optagne billedmateriale kan derfor ikke benyttes i nærværende sag.

Derfor bruger den sagkyndige kun billeder fra sine egne iagttagelser, og skal have adgang til besigtigelse af de fremsatte klagepunkter."

Klageren har i mail af 23/2 2015 til Håndværkets Ankenævn anført:

"Tak for den supplerende erklæring fra den sagkyndige, …, dateret den 21.2.2015, som jeg har følgende kommentarer til:

Besigtigelse af loft / gangbro på loft
Til orientering, så opfordrede jeg flere gange den sagkyndige til at besigtige loftet fra gangbroen. Jeg sagde desuden, at det i givet fald var i orden med mig, at han betrådte den begrænsede mængde isoleringen på gangbroen.

Havde jeg vidst, at den sagkyndig betragtede dette som et 'destruktivt indgreb', så kunne jeg i løbet af få minutter have ryddet gangbroen, alternativt lånt den sagkyndig et par handsker og en støvmaske.

Skævhed i rygning
Jeg har bl.a. klaget over manglende korrekthed og præcision i hævningen af tagkonstruktionen og i opsætningen af lægter og tagplader generelt. Jeg er derfor uforstående over-

for, at den sagkyndig ikke mener, at skævheden i rygningen kommer ind under disse klagepunkter.

Jeg beder Ankenævnet bemærke, at [entreprenøren] under besigtigelsen erkendte og undskyldte overfor denne fejl, der flere steder giver de øverste rækker af tagplader forskellig hældning.

Mine fotos
I mail af 16.01.2015 beder jeg Ankenævnet sende den sagkyndige mine fotos. Den 19.01.2015 sender Ankenævnet mail til den sagkyndige og til sagsøgtes advokat med kopi af min forespørgsel og mine fotos i vedhæftet fil.

Man må derfor formode, at Ankenævnet beder den sagkyndig forholde sig konkret til fotoene, og specielt til de fotos, hvor arbejdet er så fremskreden at lægterne er lagt og halvdelen af tagpladerne er lagt. Hvorfor skulle Ankenævnet ellers have valgt at sende fotoene til den sagkyndige?"

Af Håndværkets Ankenævns kendelse af 23/3 2015 fremgår bl.a.:

"Ved nævnets behandling af sagen har nævnsmedlemmerne været bekendt med samtlige breve og bilag, som parterne har indsendt i sagen.
…
Klagers argumenter:
Der er klaget over: I) Hævning af tagkonstruktion for at muliggøre efterisolering af skråvægge. Der klages over manglende korrekthed, holdbarhed, styrke og præcision m.m. af udførelsen. 2) Oplægning af undertag. Der klages over manglende korrekthed, præcision og tæthed m.m. 3) Skotrender. Der klages over manglende korrekthed, holdbarhed, tæthed og præcision m.m. 4) Opsætning af lægter og Metrotile alu-zink tagplader generelt, herunder hævning af Velux-ovenlysvindue og hældning på nogle af tagpladerne på halvtag m.m. Der klages over manglende korrekthed, præcision, tæthed m.m. 5) Opsætning af tagrender og nedløbsrør. Der klagers over manglende korrekthed, tæthed og præcision samt over buler og skrammer. 6) Fordelingen mellem arbejdsløn og udgifter til materialer.

Der henvises til tilbud/ kontrakt med indklagede sammenlignet med overslag på materialer fra Metrotile. Klager har forskellige bemærkninger til den sagkyndige erklæring.

Indklagedes argumenter
Indklagede har hertil anført: Når indklagede hver dag afsluttede sit arbejde, gik klager rundt på taget, hvilket medførte omfattende buler i taget. Klager blev frarådet flere gange at gå på taget, men denne anvisning blev ikke fulgt. Klager blev flere gange oplyst om, at forsøg på at udbedre en bule i taget medfører flere buler. Dette accepterede klager. Et Metro ståltag vejer 7 kg. pr. kvm. Samtidig er Metro ståltag godkendt til at ligge direkte oven på eksisterende tag og direkte oven på lægter. På et metrotile ståltag virker underlaget udelukkende som kondensfang i det tilfælde, at kondens skulle opstå. Metro tagplader er forsynet med åndehul i tagpladen for netop at undgå, at der sker kondensdannelse. Klager har accepteret tilbuddet. Klager har ikke fremsat indsigelser mod prisen på arbejderne før nærværende sag. Klager skal betale hvad indklagede fordrer, medmindre klager fører bevis for, at prisen i tilbuddet er ubillig. Denne bevisbyrde har klager ikke løftet.

Ankenavnet udtaler:
Nævnet kan tilslutte sig den sagkyndige erklæring med supplement og finder, at indklagede skal have mulighed for uden beregning at afhjælpe de af den sagkyndige konstaterede

fejl og mangler vedrørende klagepunkterne 1-5, alternativt betale 1.500 kr. inkl, moms vedrørende klagepunkt I og 2, 38.750 kr. inkl, moms vedrørende klagepunkt 3, 31.250 kr. inkl. moms vedrørende klagepunkt 4 og 1.250 kr. inkl, moms vedrørende klagepunkt 5.

Nævnet bemærker, at afhjælpningsmetoden vedrørende klagepunkt 4 skal fastlægges efter nærmere aftale med klager.

I overensstemmelse med den sagkyndige erklæring frifindes indklagede for klagers påstande vedrørende klagepunkt 6.

Nævnet har alene taget stilling til de klagepunkter, som fremgår af den sagkyndige erklæring. Eventuelle nye klagepunkter må indsendes som en ny klagesag."

Entreprenøren har opfyldt nævnets kendelse.

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**5. Hvilke omkostninger er ikke dækket at retshjælpsforsikringen?**

Stk. 1
Omkostninger, som ikke er afholdt med rimelig grund, fx fordi sikrede ikke skønnes at have rimelig grund til at føre sagen, eller fordi disse ikke står i rimeligt forhold til sagens genstand.
…
Stk. 5
Omkostninger ved tvister, der kunne have været behandlet ved et klagenævn, fx Forbrugerklagenævnet eller andet godkendt klagenævn, medmindre andet er aftalt med Tryg, eller det er åbenbart, at sagen på grund af sin karakter ville være blevet henvist til domstolene."

Nævnet udtaler:

Klageren ønsker at anlægge en retssag mod en entreprenør vedrørende mangler ved en tagentreprise. Klageren har blandt andet anført, at udskiftningen er mangelfuldt udført og kræver hele entreprisesummen på 130.000 kr. tilbagebetalt.

Håndværkets Ankenævn har ved kendelse af 23/3 2015 taget stilling til mangelsspørgsmålet. Håndværkets Ankenævn gav klageren medhold i 5 ud af 6 klagepunkter og fandt, at entreprenøren i første række skulle have mulighed for uden beregning at afhjælpe de fejl og mangler, som en sagkyndig udmeldt af nævnet havde konstateret, eller i anden række at betale i alt 72.500 kr. inkl. moms. Entreprenøren har opfyldt nævnets afgørelse ved kontant betaling til klageren.

16. 88712

Klageren har til støtte for sit krav om retshjælpsdækning anført, at Håndværkets Ankenævn ved afgørelsen af hans klage alene har lagt vægt på erklæringen, som nævnets sagkyndige havde udfærdiget, og dermed ikke på den byggetekniske rapport af 24/10 2014, som klageren selv havde indhentet, samt de fotos han selv havde optaget, mens byggeriet stod på.

Erklæringen udfærdiget af nævnets sagkyndige er efter klagerens opfattelse mangelfuld. Han har blandt andet anført, at den ikke tager stilling til en skævhed i rygningen, , at den sagkyndige kun besigtigede loftsrummet stående halvt oppe på en stige, og at den sagkyndige ikke tog hensyn til de fotos, klageren havde optaget, mens byggeriet stod på.

Selskabet har afvist at yde retshjælpsdækning til såvel et civilt søgsmål som en isoleret bevisoptagelse med henvisning til, at klageren ikke har fremlagt oplysninger, der sandsynliggør, at der er rimelig grund til iværksætte de angivne retsskridt.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at der er en sådan usikkerhed med hensyn til den påtænkte retssags rimelighed, at det ikke kan kritisere, at selskabet på det foreliggende grundlag har afvist at give forhåndstilsagn om retshjælpsdækning til den påtænkte sag.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
formand